

ŠETŘENÍ ÚVĚROVÝCH PODMÍNEK BANK ŘÍJEN

Sekce finanční stability

Sekce měnová
Odbor měnové politiky a fiskálních analýz

2018

I. ÚVOD A SHRNUTÍ

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky úvěrů prostřednictvím úvěrových standardů a podmínek a na změnu poptávky po úvěrech u nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky 26. kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu třetího čtvrtletí 2018 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro čtvrté čtvrtletí 2018. Šetření bylo provedeno v období od 4. do 18. září 2018. Šetření se zúčastnilo 21 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.¹

Dle výsledků šetření banky ve třetím čtvrtletí 2018 dále zpřísnily úvěrové standardy u úvěrů na bydlení, zatímco u úvěrů nefinančním podnikům je ponechaly nezměněné. Úvěrové standardy u spotřebitelských úvěrů se po předchozím uvolnění rovněž nezměnily. Zpřísnění úvěrových standardů u úvěrů na bydlení bylo ovlivněno zvýšením nákladů financování bank a zpřísněním požadavků v oblasti bonity klientů. Úvěrové podmínky se však u úvěrů na bydlení vlivem poklesu průměrných úrokových marží uvolnily. Neměnnost úvěrových standardů u podnikových úvěrů koresponduje mimo jiné s bankami neutrálním vnímáním rizik ohledně očekávání celkové ekonomické situace. Poptávka po úvěrech na bydlení před říjnovou účinností změn v doporučeních ČNB vzrostla. Naopak poptávka podniků po úvěrech se snížila. Ve čtvrtém čtvrtletí 2018 dojde dle výhledu bank u úvěrů domácnostem k plošnému zpřísnění úvěrových standardů, naopak u podnikových úvěrů zůstanou standardy nezměněny. Banky očekávají pokles poptávky po úvěrech na bydlení, neměnnost poptávky po úvěrech na spotřebu a mírné zvýšení poptávky po podnikových úvěrech.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy představující vnitřní kritéria bank při schvalování **úvěrů nefinančním podnikům** zůstaly ve třetím čtvrtletí 2018 nezměněny. V tom se projevovalo bankami nezměněné vnímání rizik zejména ohledně očekávání celkové ekonomické situace a výhledu jednotlivých odvětví a neutrální působení nákladů financování bank. Ve směru uvolnění standardů působil konkurenční tlak ze strany jiných bank, u velkých podniků navíc konkurence ze strany tržního financování v podobě emise dluhopisů. Podmínky při schvalování podnikových úvěrů banky rovněž v souhrnu neměnily. V jejich rámci se u poměrně malé části bankovního trhu zvýšily průměrné úrokové marže a marže u rizikovějších úvěrů, a to jak v segmentu malých a středních podniků, tak i v segmentu velkých podniků. Ostatní úvěrové podmínky (např. požadavky na zajištění) banky neměnily.

Poptávka podniků po úvěrech se ve třetím čtvrtletí snížila v rozsahu 20 % čistého tržního podílu. U části bankovního trhu tak došlo ke korekci růstu poptávky z předchozího čtvrtletí s tím, že většina bankovního trhu vnímala poptávku po úvěrech jako nezměněnou. Snížila se poptávka po krátkodobých úvěrech, zatímco poptávka po dlouhodobých úvěrech dále rostla. Část bankovního

¹ Šetření zahrnovalo 20 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého tržního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého tržního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: (http://www.cnb.cz/cs/uverove_setreni/index.html).

trhu vnímala zvýšení poptávky po financování fixních investic a restrukturalizace dluhů, přičemž poptávka po financování fúzí a akvizic a provozního kapitálu se zásadněji nezměnila. Příznivě na zájem podniků o úvěry působila zatím stále nízká hladina úrokových sazeb v tomto segmentu úvěrového trhu. Naopak poptávku po úvěrech částečně tlumilo využití alternativních forem financování podniků. Ve čtvrtém čtvrtletí 2018 banky očekávají nezměněné úvěrové standardy a růst poptávky v rozsahu 24 % čistého tržního podílu.

II.2 DOMÁCNOSTI

U **úvěrů na bydlení** poskytovaných domácnostem pokračovalo ve třetím čtvrtletí zpřísňování úvěrových standardů u 40 % čistého tržního podílu. To bylo ovlivněno zvýšením nákladů financování bank a zpřísněním požadavků v oblasti bonity klientů. Naopak úvěrové podmínky při schvalování úvěrů banky uvolnily (20 % čistého tržního podílu). Projevovalo se to prostřednictvím poklesu průměrných úrokových marží, a to u 45 % čistého tržního podílu. Ve směru zpřísnění úvěrových podmínek pak působily zvýšené požadavky bank na poměr LTV a nárůst marže u rizikovějších úvěrů (13 %, resp. 11 % čistého tržního podílu).

Poptávka domácností po úvěrech na bydlení se zvýšila, což vnímalo v čistém vyjádření 45 % bankovního trhu. To bylo ovlivněno blížící se říjnovou účinností změn v doporučeních ČNB, očekáváním pokračujícího růstu cen rezidenčních nemovitostí a silnou spotřebitelskou důvěrou. Na druhou stranu mírně zvýšená hladina úrokových sazeb z úvěrů na bydlení zájem domácností o úvěry v tomto segmentu dle bank omezuje. Ve čtvrtém čtvrtletí 2018 většina bank očekává zpřísnění úvěrových standardů a pokles poptávky (98 %, resp. 86 % čistého tržního podílu).

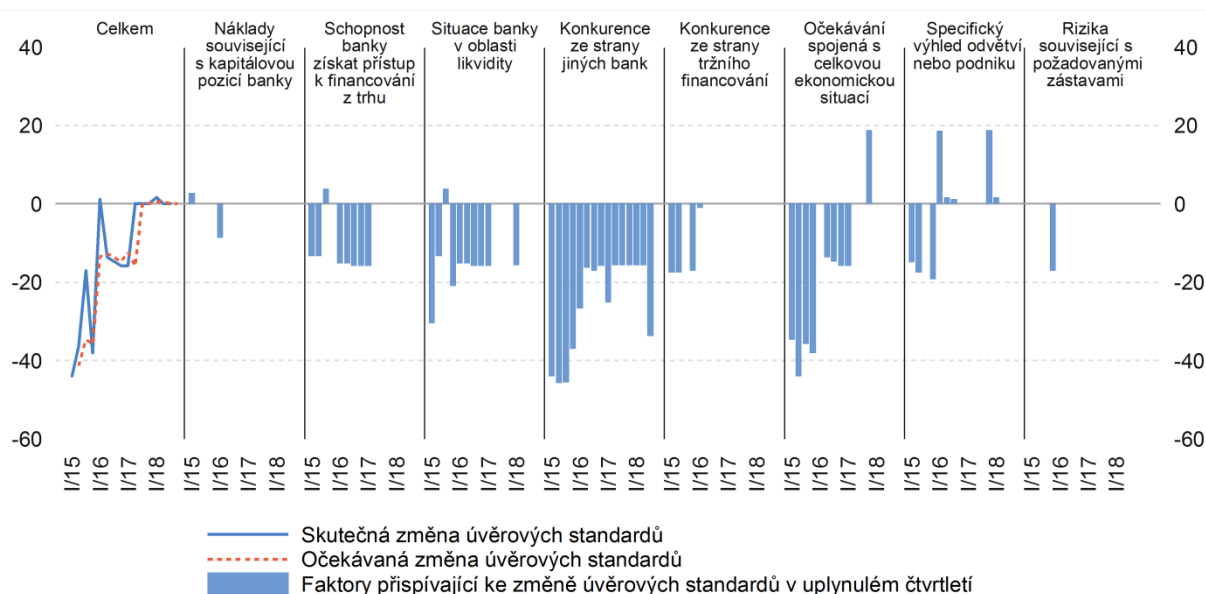
U **spotřebitelských úvěrů** poskytovaných domácnostem se úvěrové standardy ve třetím čtvrtletí nezměnily. Úvěrové podmínky při schvalování spotřebitelských úvěrů část bankovního trhu uvolnila prostřednictvím snížení průměrných úrokových marží (čistý tržní podíl ve výši 15 %), ovšem při zvýšení marží u rizikovějších úvěrů. Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech se ve třetím čtvrtletí nezměnila, když většina faktorů působila neutrálně. Ve čtvrtém čtvrtletí 2018 očekává převažující část bankovního trhu i u spotřebitelských úvěrů zpřísnění úvěrových standardů (57 % čistého tržního podílu) a přetrvávající neměnnost poptávky.

Úvěrové standardy a poptávka se u **úvěrů živnostníkům** v zásadě nezměnily a obdobný je i výhled bank v tomto segmentu úvěrového trhu pro čtvrté čtvrtletí letošního roku.

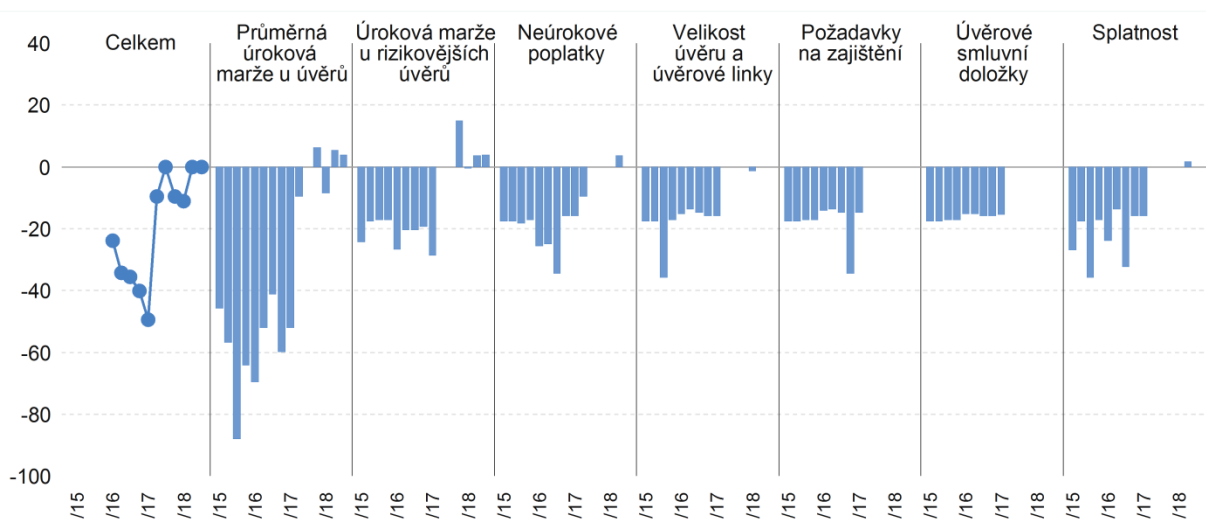
Odpovědi na **dodatečné otázky** ohledně vývoje úvěrů nerezidentským nefinančním podnikům ukazují, že úvěrové standardy část bankovního trhu (16 % čistého tržního podílu) ve třetím čtvrtletí zpřísnila, a to zřejmě v souvislosti se zvýšenou poptávkou zaznamenanou u nerezidentů v posledním období.

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NEFINANČNÍM PODNIKŮM

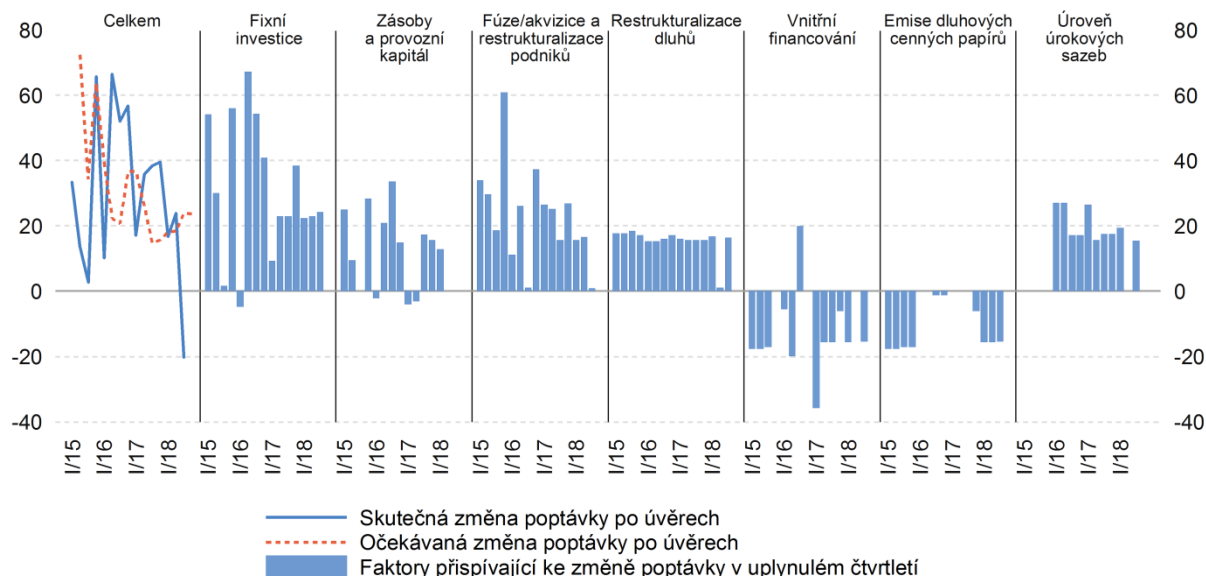
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů nefinančním podnikům ([otázky 1, 2 a 6](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)



Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěřů nefinančním podnikům ([otázka 3](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

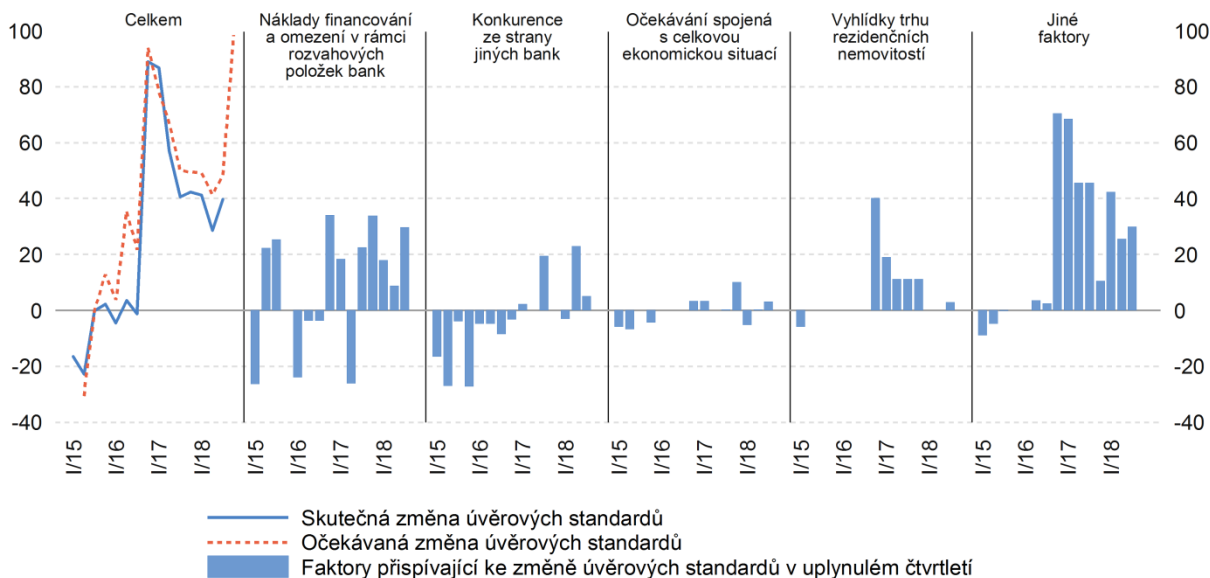


Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech ([otázky 4, 5 a 7](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)



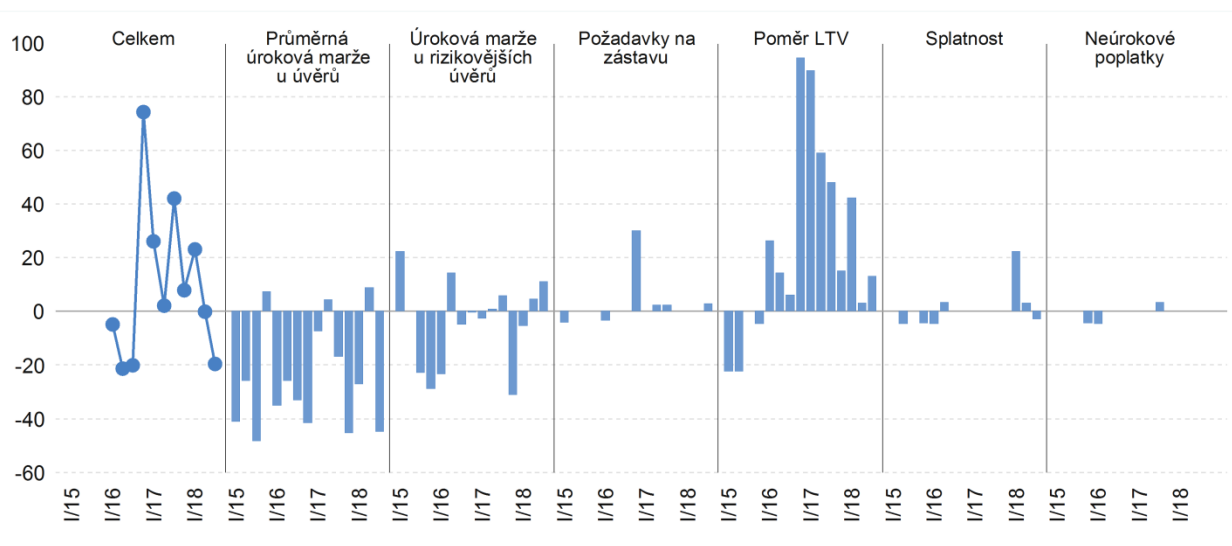
PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NA BYDLENÍ

Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení ([otázky 8,9 a 16](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

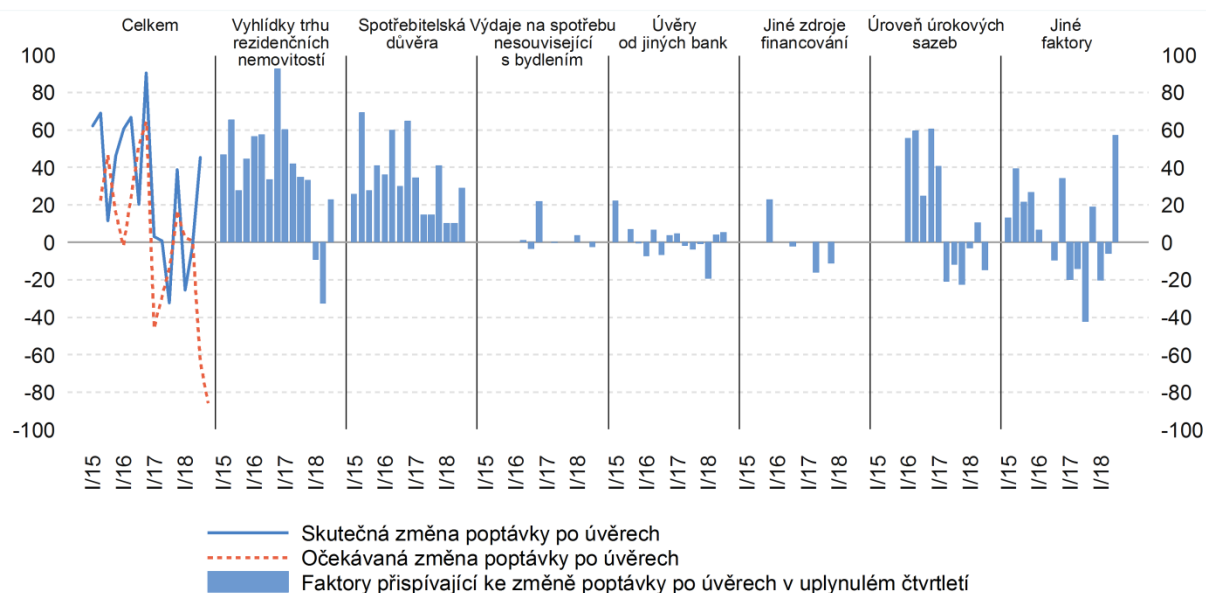


Poznámka: Jiné faktory zahrnují v posledním období zejména implementaci makrobezpečnostních opatření ČNB.

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení ([otázka 10](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zprísnění, záporná hodnota = uvolnění)

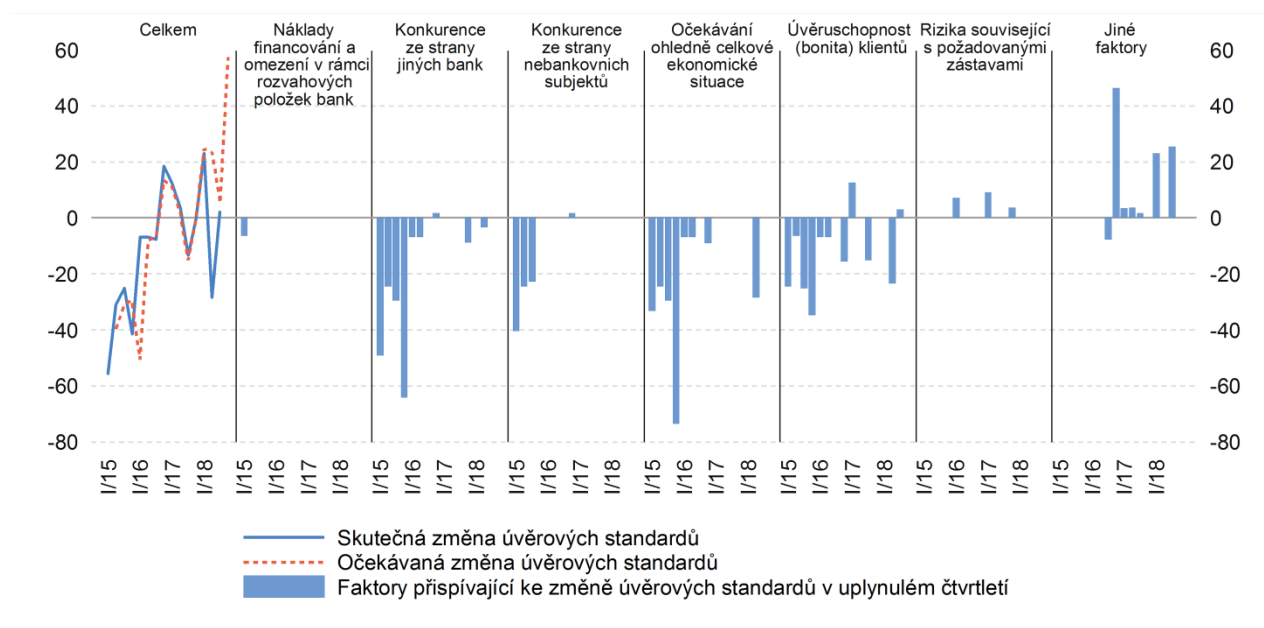


Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení ([otázky 13,14 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)



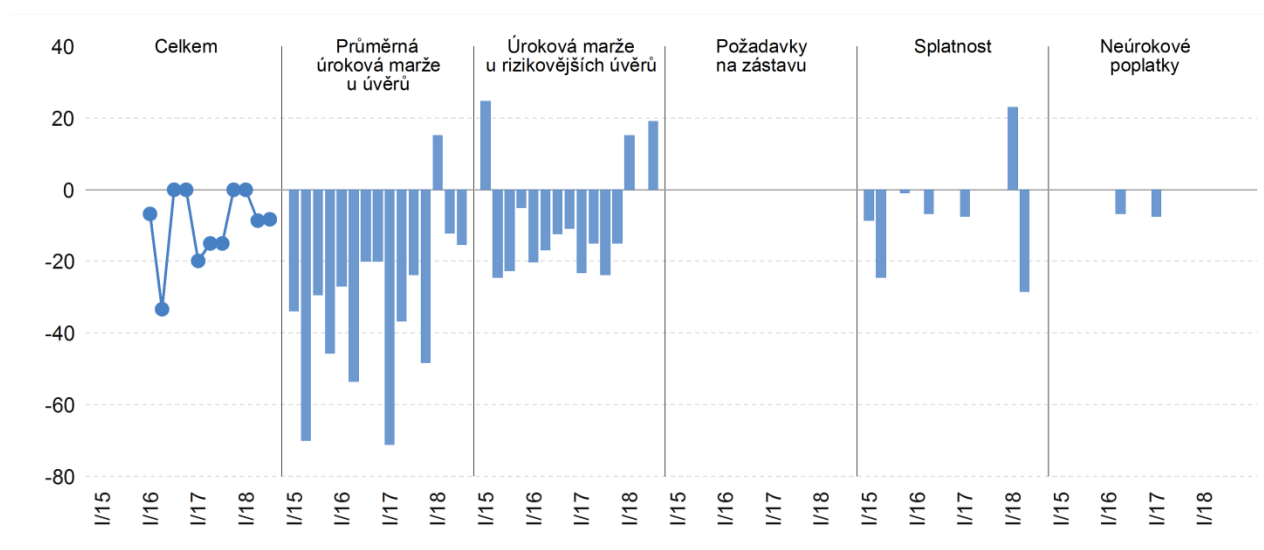
PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚŘŮ

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u spotřebitelských úvěrů ([otázky 8,11 a 16](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)



Poznámka: Jiné faktory zahrnují v posledním období zejména implementaci legislativních opatření.

Graf 8 Změny podmínek při schvalování spotřebitelských úvěrů ([otázka 12](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)



Graf 9 Změny poptávky domácností po spotřebitelských úvěrech ([otázky 13, 15 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

